

ЗМІСТ

Вступне слово	5
ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА	8
Розділ 1. ПОНЯТТЯ, СИСТЕМА І НАУКА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА	8
§ 1. Ідейно-історичні передумови виділення господарського права в самостійну галузь права	8
§ 2. Предмет господарсько-правового регулювання	19
§ 3. Метод правового регулювання, принципи та інші системоутворювальні елементи господарського права	30
§ 4. Наука господарського права	33
РОЗДІЛ 2. ДЖЕРЕЛА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА	39
§ 1. Загальна характеристика системи господарського законодавства й інших джерел господарського права	39
§ 2. Господарський кодекс України як найважливіший акт кодифікації українського права	41
§ 3. Співвідношення Господарського і Цивільного кодексів України	45
§ 4. Діловий звичай як джерело господарського права	49
§ 5. Нормативний договір як джерело господарського права	51
§ 6. Судова практика як джерело господарського права	52
§ 7. Методологія тлумачення господарсько-правових актів	54
Розділ 3. ПРАВОВІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІКУ ТА ГОСПОДАРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ	66
§ 1. Поняття державного регулювання господарської діяльності	66
§ 2. Поняття методів, засобів і форм державного регулювання економіки	73
§ 3. Закріплення методів (засобів) і форм державного регулювання економіки в законодавстві України	79
§ 4. Планування та прогнозування господарської діяльності	88
§ 5. Державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності	91
§ 6. Державне регулювання економіки в зарубіжних країнах	95
РОЗДІЛ 4. ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	101
§ 1. Поняття легалізації (легітимації) господарської діяльності	101
§ 2. Державна реєстрація суб'єктів господарювання	104
§ 3. Державна реєстрація припинення суб'єктів господарювання	111
§ 4. Дозвільна система у сфері господарської діяльності	115
§ 5. Ліцензування і патентування господарської діяльності	119
РОЗДІЛ 5. СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА	126
§ 1. Поняття і види суб'єктів господарського права	126
§ 2. Ознаки суб'єктів господарювання	133
§ 3. Правовий статус громадян-підприємців	136
§ 4. Підприємство як основний господарюючий суб'єкт	138
§ 5. Установчі документи суб'єктів господарювання	144
§ 6. Державні та комунальні унітарні підприємства. Казенні підприємства	149
§ 7. Кооператив як підприємство колективної власності	153
§ 8. Історія виникнення господарських товариств	157

§ 9. Суть і співвідношення різних видів господарських товариств	159
§ 10. Правовий статус акціонерного товариства	164
§ 11. Правовий статус товариств з обмеженою і додатковою відповідальністю	171
§ 12. Правовий статус повного і командитного товариств	175
§ 13. Об'єднання підприємств	177
§ 14. Інвестиційні фонди та компанії	185
§ 15. Суб'єкти некомерційної господарської діяльності (неприбуткові організації)	187
РОЗДІЛ 6. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ МАЙНА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	192
§ 1. Поняття та види правового режиму майна суб'єктів господарювання	192
§ 2. Правовий режим окремих видів майна суб'єктів господарювання	199
§ 3. Право власності як основне речове право у сфері господарювання	210
§ 4. Особливості права господарського відання та оперативного управління	218
§ 5. Правовий режим майна у внутрішньогосподарських відносинах	222
§ 6. Основні способи захисту речових прав суб'єктів господарювання	225
РОЗДІЛ 7. ГОСПОДАРСЬКІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ДОГОВОРИ	231
§ 1. Поняття господарського зобов'язання	231
§ 2. Класифікація господарських зобов'язань	234
§ 3. Виникнення, зміна і припинення господарських зобов'язань	242
§ 4. Господарські договори	247
РОЗДІЛ 8. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ	260
§ 1. Ціна як економічна категорія	260
§ 2. Ціна як правова категорія	263
§ 3. Види цін та їх класифікація	266
§ 4. Державні органи, що здійснюють регулювання цін	270
§ 5. Контроль за додержанням дисципліни цін. Відповідальність у сфері ціноутворення	275
РОЗДІЛ 9. ОБМЕЖЕННЯ МОНОПОЛІЗМУ ТА ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ	278
§ 1. Загальна характеристика антимонопольно-конкурентного законодавства	278
§ 2. Поняття економічної конкуренції	283
§ 3. Антиконтурентна поведінка у вигляді зловживання монопольним становищем	288
§ 4. Антиконтурентні узгоджені дії	293
§ 5. Антиконтурентні дії органів влади, місцевого самоврядування, адміністративно-господарського управління і контролю	297
§ 6. Контроль за концентрацією суб'єктів господарювання	299
§ 7. Поняття та прояви недобросовісної конкуренції	304

РОЗДІЛ 10. ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВА	
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	313
§ 1. Поняття господарсько-правової відповідальності	313
§ 2. Підстави та умови господарсько-правової	
відповідальності	320
§ 3. Порядок реалізації господарсько-правової	
відповідальності	325
§ 4. Господарські санкції приватноправового	
характеру	329
§ 5. Адміністративно-господарські санкції	341
РОЗДІЛ 11. КОМЕРЦІЙНИЙ РОЗРАХУНОК ТА	
БАНКРУТСТВО В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	355
§ 1. Про сутність та історію комерційного	
(господарського) розрахунку	355
§ 2. Поняття і причини банкрутства	361
СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА	366
Розділ 12. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ	
ГОСПОДАРСЬКО-ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	366
§ 1. Поняття господарсько-торгівельної діяльності	
та її правова природа	366
§ 2. Правове регулювання поставки продукції	369
§ 3. Правове регулювання особливих видів поставки	375
§ 4. Біржова торгівля	379
§ 5. Товарообмінні (бартерні) відносини	
у сфері господарювання	381
§ 6. Господарські операції, тісно пов'язані	
з господарсько-торгівельною діяльністю	385
§ 7. Посередництво у сфері господарсько-торгівельної	
діяльності	391
РОЗДІЛ 13. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИВАТИЗАЦІЇ	
ДЕРЖАВНОГО ТА КОМУНАЛЬНОГО МАЙНА	397
§ 1. Поняття і джерела регулювання приватизації	
державного та комунального майна	397
§ 2. Об'єкти і суб'єкти приватизації	399
§ 3. Способи приватизації	404
§ 4. Стадії приватизаційного процесу.....	408
РОЗДІЛ 14. ОРЕНДА І ЛІЗИНГ У ГОСПОДАРСЬКИХ	
ВІДНОСИНАХ	413
§ 1. Положення, спільні для оренди майна всіх форм	
власності	413
§ 2. Особливості оренди об'єктів права державної	
і комунальної власності	420
§ 3. Фінансовий лізинг як особлива форма використання	
і придбання майна.....	423
РОЗДІЛ 15. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯ	
ВАНТАЖІВ І ТРАНСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	429
§ 1. Поняття перевезення вантажів, транспортної	
діяльності та джерела їх правового регулювання	429
§ 2. Договір перевезення вантажу	436
§ 3. Договори фрахтування та транспортної експедиції	442
§ 4. Публічно-правові вимоги до транспортної	
діяльності та перевізника	446

РОЗДІЛ 16. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КАПІТАЛЬНОГО	
БУДІВНИЦТВА	450
§ 1. Капітальне будівництво і його нормативно-правове	
регулювання	450
§ 2. Правовий статус суб'єктів правовідносин із капітального	
будівництва	457
§ 3. Способи і стадії капітального	
будівництва	468
§ 4. Підряд у капітальному будівництві	474
РОЗДІЛ 17. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ	
ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	482
§ 1. Поняття та правова природа фінансової діяльності	
суб'єктів господарювання	482
§ 2. Правовий режим фінансових послуг	
і державні обмеження у їх здійсненні.....	486
§ 3. Банківські операції та їх публічно-правові обмеження	490
§ 4. Правове забезпечення страхування	
у сфері господарювання	496
§ 5. Контроль і нагляд у сфері фінансово-господарської	
діяльності	504
РОЗДІЛ 18. ГРОШОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ТА	
РОЗРАХУНКОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ	
У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ	507
§ 1. Поняття грошей та грошових зобов'язань	
господарського характеру	507
§ 2. Особливості виникнення, зміни і припинення грошових	
зобов'язань господарського характеру	515
§ 3. Поняття розрахункових правовідносин.....	518
§ 4. Порядок відкриття і обслуговування банківського	
рахунка	520
§ 5. Правове регулювання готівкових розрахунків	525
§ 6. Правове регулювання безготівкових розрахунків	528
РОЗДІЛ 19. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ	
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	542
§ 1. Поняття, види та суб'єкти зовнішньоекономічної	
діяльності	542
§ 2. Державне регулювання зовнішньоекономічної	
діяльності. Тарифне і нетарифне регулювання,	
ліцензування і квотування	550
§ 3. Форма та зміст зовнішньоекономічних договорів.....	557
§ 4. Базисні умови зовнішньоекономічних	
договорів (контрактів) купівлі-продажу (поставки).....	560
§ 5. Особливості розрахунків за контрактами у сфері	
зовнішньоекономічної діяльності і механізм контролю	
за надходженням валютної виручки	565
§ 6. Санкції за порушення законодавства	
про зовнішньоекономічну діяльність	569
РОЗДІЛ 20. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ	
ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	574
§ 1. Поняття, форми і суб'єкти інвестиційної діяльності	574
§ 2. Правовий режим іноземних інвестицій	579
§ 3. Інвестиційний договір: порядок укладання, основні	
і додаткові умови	581

§ 4. Загальна характеристика інноваційної діяльності в Україні	584
РОЗДІЛ 21. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ РЕЖИМІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	589
§ 1. Поняття спеціальних режимів господарювання	589
§ 2. Окремі види спеціальних режимів господарювання	592
РОЗДІЛ 22. ПРАВОВА РОБОТА В ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ	603
§ 1. Поняття правової роботи у сфері господарювання	603
§ 2. Зміст і види правової роботи суб'єкта господарювання	607
§ 3. Захист прав суб'єктів господарювання при здійсненні державними контролюючими органами перевірок їхньої діяльності	619
§ 4. Судовий і третейський (арбітражний) захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання	623
§ 5. Організація правової роботи щодо запобігання й усунення неправомірних поглинань і захоплень підприємств	627
СПИСОК ОСНОВНОЇ РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	632

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

Підручник

Видання друге, перероблене та доповнене

Відповідальний за випуск *С.В. Карлюк*

Коректор *Н.А. Балабуха*

Підписано до друку 03.01.2012.

Формат 60x90/16. Папір офсетний. Гарн. шкільна.

Облік.-вид. арк. 43,3. Вид. № 648.

Тираж 1000 прим. 2-й завод 500 прим.

Свідоцтво про видавничу діяльність і розповсюдження видавничої продукції: серія ДК № 1784 від 14.05.2004 р., видане Державним комітетом телебачення і радіомовлення України

Товариство з обмеженою відповідальністю «Одіссеї»
61057, Харків-57, вул. Чернишевська, 13,
офіс. центр «Ліра», 807

Тел./факс (057) 766-27-75
Для авторів: e-mail: odyssey2@gala.net
Для замовлень e-mail: odyssey_trade@gala.net
Сайт: odisey.org

Надруковано в друкарні ПП «Принт-лідер»
м. Харків, вул. Рудика, 8